

Антинаградите „Големият брат“ и Европейският ген за защита на данните - 28 януари



За трети път Програма Достъп до Информация и „Интернет общество - България“ връчиха наградите „Големият брат“ за нарушаване на правото на лична неприкосновеност и защитата на личните данни на гражданите. За пръв път обаче церемонията съвпадна с Европейския ген за защита на данните - 28 януари. Церемонията се състоя в Центъра за култура и дебат „Червената къща“.

Организатори на церемониите „Големият брат“ в България са Програма Достъп до Информация и „Интернет общество - България“. Жури от членове на двете организации, журналисти и общественици със специален интерес в проблематиката обсъди получените номинации. „Тази година номинациите са само седем, но са достатъчно сериозни и очертават основни проблеми, свързани предимно с неправомерното разпространение на личните данни в България“, отбеляза д-р Гергана Жулева, изпълнителен директор на ПДИ и член на журито. „Проблемът със защитата на личните данни става все по-сериозен в условията на постоянно развиващите се нови технологии“, допълни тя.



Журието: Зоя Димитрова, Александър Кашъмов,
Гергана Жулева, Юлия Велкова, Георги Лозанов,
Красимир Димитров, Фани Давидова

През 2008 г. журито присъди една награда „Големият брат“ и една „Срамота“ (вместо Грамота) за нарушаване правото на защита на личните данни и неприкосновеността на личния живот.

на стр. 2

ТЕМИТЕ В БРОЯ:

Антинаградите „Големият брат“ и Европейският ген за защита на данните - 28 януари

Преглед на законодателството: Полицейска държава ли искат Европейските директиви?

Коментар на юриста: Какво трябва да знаят гражданите, за да защитят личните си данни

Наблюдение на практиките: Няма пък да кажа...

Закон или инструкция?

Приключение със заявление: Глоби за закъснял отчет или за опасни боклуци в контейнерите

Колонката на гражданина: Първановата Коледа

Съдът на Европейските общности:

Държавите трябва да обосновават искането за неразкриване на информация към институциите на Европейския съюз

Новини

Картър център (The Carter Center) организира на 27-29 февруари 2008 г., в Атланта, Джорджия, **Международна конференция на тема „Правото на обществена информация“**.

Очаквам се около 100 представители на правителства, меди, неправителствени организации, академични среди, частен сектор, които да обсъдят успехите и придобития опит от изминалото десетилетие в областта на обществената информация и да обмислят очертаващите се проблеми. Д-р Гергана Жулева, изпълнителен директор на ПДИ, ще сподели българския опит в Международната конференция.

Голямата награда отиде в Министерството на вътрешните работи

Доц. Георги Лозанов - преподавател във Факултета по журналистика на СУ „Св. Климент Охридски“ и член на журито за „Големият брат“ - представи



конкретния случай, с който ведомството на Румен Петков стана фаворит за антинаградата. МВР получи „Големият брат“ за публикуването на данни от международните паспорти и криминалните досиета на двама журналисти от ВВС, които през лятото на 2007 г.

правиха разследване във Варна за трафика на деца. Информацията е публикувана на Интернет страницата на МВР и все още е достъпна там. „Случаят е интересен с това, че не просто се нарушава Законът за защита на личните данни (ЗЗЛД), а че това се прави с цел да се ограничи свободата на словото“, подчерта доц. Лозанов. „Данните са изнесени с цел да се хвърли съмнение върху мотивацията и човешката устойчивост на двамата журналисти, а оттам и на резултатите от тяхното разследване“, допълни той. Според медийния експерт, това е основната причина да не се развива разследващата журналистика в България - институциите, МВР включително, оказват постоянен натиск върху разследващите журналисти, с цел да се омаловажат и дори да се компрометират резултатите от тяхната работа.

Като нарушител на правото на лична неприкосновеност, МВР присъстваше и в групи номинации. Фани Давидова, юрист в ПДИ и член на журито, представи случая, в който „Мобилтел“ и МВР „в тандем“ нарушават защитата на личните данни на гражданин. Органите на МВР изискали от Мобилтел пълна разпечатка с разговорите към и от номера на съответното лице, без да е имало повдигнато обвинение или образувана предварителна проверка срещу него, т.е. без да има правно основание за това. Обяснението на МВР било, че гражданинът е разговарял с уличено в престъпление лице.

От друга страна, от „Мобилтел“, без всякакво притеснение, са предоставили поисканата информация, сякаш от уплаха да не си навлекат недоболството на министерството. „Мобилтел“ вече е носител на наградата „Големият брат“ само че от 2003 г.

Друга структура на МВР, а именно КАТ - София, нарушава правото на защита на личните данни като ги публикува на публично място. В кореспонденцията до граждани, КАТ - София изписва ЕГН-то на получателя в прозорчето на пощенския плик с адреса. „Случаят е знаков, тъй като той не е изолиран. Опитът на ПДИ показва, че и други институции и фирми имат подобна практика“, уточни Александър Кашъмов, ръководител на правния екип на ПДИ, също член на журито.

Със „Срамота“ за нарушаване правото на защита на личните данни бе удостоен Министерския съвет на Република България



Д-р Гергана Жулева, изпълнителен директор на ПДИ връчва „Срамота“ на Министерския съвет

„Журито окачестви този случай като емблематичен, тъй като става дума за една висша институция, от която се очаква в максимална степен да съблюдава спазването на законите, а тя обратно не си дава сметка за съществуването на подобни права“, така Александър Кашъмов определи случая, в който Министерският съвет публикува в свое решение, обнародвано през октомври 2007 г., в „Държавен вестник“, ЕГН-та и постоянните адреси на хора, чиито имоти са отчуждени заради разширяване на околовръстното шосе на София. Няма правна норма, която да предвижда публикуването на подобен вид информация, подчерта Александър Кашъмов. „Ис-

тинско проблемното в този случай е, че приетият през 2002 г. ЗЗЛД по никакъв начин не е съобразен в практиката на Министерския съвет по публикуване на информация. А правото на защитата на лични данни е най-сериозно регламентираното право в Европейския съюз - тъй като ежедневно, ежечасно и ежеминутно се обменят лични данни между държавите членки“, припомни адвокат Кашъмов.

За антинаграда „Големият брат“ бе номинирана и самата Комисия за защита на личните данни (КЗЛД). Въпреки че конкретният казус, заради който бе номинирана Комисията, е свързан с достъп до информация, той пак има връзка с проблема лични данни, поясни Александър Кашъмов. Става въпрос за случая, в който Комисията в предходния си мандат и състав, задължава bTV да унищожи в рамките на три дни справка, която медията е получила от публичния регистър на Агенцията по вписванията. Случаят бе инициран по жалба на хора от Несебър, които са имали сделки с общината и спрямо които bTV направи разследване - онова разследване, заради което журналистката Генка Шукерова получи наградата „Златен ключ“ в Деня на правото да знам, припомни Кашъмов. Засегнатите от това разследвани лица се обърнаха към КЗЛД. „Това, което журито сметна за притеснително в тази номинация, е, че се правят опити, не за първи път, публичните регистри да бъдат засенчени в тяхната публичност с цел измамата, престъпността, облагодетелстването за чужда сметка да вземат връх над обществения интерес“, подчерта ръководителят на правния екип на ПДИ.

Своето мнение по последния казус изрази Красимир Димитров, член на Комисията за защита на личните данни (КЗЛД), който за пръв път е и член на журито за антинаградите „Големият брат“. „Смятам, че бях поканен в това жури не само като член на КЗЛД, а и като човек, който се е занимавал с проблематиката и преди създаването на Комисията - с правото на личен живот, което е едно от основните човешки права, а защитата на личните данни е най-сериозната негова гаранция. Като член на журито, подкрепям номинацията на Комисията“, каза комисарят. Той подчерта, че години след приемането на ЗЗЛД в България никой не обръща внимание на една разпоредба от Директива 95/46 за защита на лицата при обработване на лични данни, с която се въвежда задължение за



държавите-членки на ЕС да прилагат с ограничения принципите, заложили в Директивата, когато данните се обработват за чисто журналистически цели, за литературно или художествено изразяване. „Моето становище е, че в тези случаи, когато една информация е предмет

на журналистическо разследване, получена е обективно - по реда на ЗДОИ или по специалния ред на ЗЗЛД - и е необходима за неговото завършване, тя не трябва да подлежи на ограничение“, каза комисарят.

Красимир Димитров представи един от последните казуси, отнесен до Комисията, чиято номинация бе предмет на дискусия и от страна на журито. Това бе нашумелият наскоро случай с публикуването на документи за самоличност в стартирания през януари 2008 г. Търговски регистър в интернет. В тази връзка, за награда „Големият брат“ бе номинирана Агенцията по вписванията, тъй като тя отговаря за Търговския регистър, за сканирането и качването на данните от фирмените дела в Интернет. При разследването от страна на КЗЛД става ясно, че основният принос за това нарушение имат някои окръжни съдилища в България, които по неизвестни причини създават несъответстваща на закона практика - да изискват ксерокопиран документ за самоличност при регистрацията на едно търговско дружество, който прилагат към фирменото дело. „Това категорично е сериозно нарушение, защото никога не е имало таква изискване“, подчерта комисарят. Тъй като Законът за Търговския регистър предвижда цялата информация от фирменото дело да се сканира и да се качи в Интернет, в електронния регистър попадат и личните данни на търговците. Практиката е преустановена след намеса на Комисията, Министерството на правосъдието и на самата Агенция, информира Красимир Димитров. За вече качените в интернет данни се търси софтуерно решение.

„Това е типичен пример за това как едно незаконосъобразно събиране и обработване на лични данни се пренася другаде. Веднъж създаден без основание, подобен регистър може да циркулира навсякъде, да се уголемява или смалява и да се превърне в стока, а личните данни са много скъпа стока“, предупреди Красимир Димитров.

Свързана с незаконно придобит и циркулиращ регистър на лични данни бе и седмата номинация за тазгодишните награди „Големият брат“. Тя се отнасяше до задържаното от МВР през август 2007 г. лице, което е търгувало с ЕГН-тата, трите имена, адресите и данните от личните карти на около 500 000 граждани. Според съобщение на МВР личните данни, които търговецът е събрал и с които е търгувал, могат да бъдат получени от пет институции, които обаче МВР не споменава. „Искрено се надявам МВР да си е свършило работата и да е проучило как този човек е успял да се добере до тези лични данни, защото той е само върхът на една пирамида, посредством която се събират и се търгува с лични данни“, каза Фани Давидова от ПДИ. Тя пожела за следващата церемония да има по-малко номинации, но по-голям интерес към проблематиката от страна на граждани и медици, защото чувствителността у нас по отношение на защита на личните ни данни, на неприкосновеността на личния живот е недостатъчна.

„Наистина, гражданите нямат особен интерес към защитата на личните данни. Позитивното в наградите „Големият брат“ е, че те създават някаква реакция на гражданското общество срещу злоупотребите на властта“, допълни Зоя Димитрова, журналист и член на журито от началото на инициативата в България. Юлия Велкова от „Интернет общество - България“, пък отправи призив към номинираните и наградени институции да обърнат внимание на представените случаи и да променят в положителна насока практиката си по отношение на работата с личните данни.

Въпреки че никой от наградените не гоиде на церемонията да получи публично наградата си, събитието бе широко отразено от медиите. „Разчитаме на журналистите да популяризират проблематиката, свързана със защитата на личните данни, а чрез отразяването на днешната церемония, гражданите да разберат, че и в България се отбелязва 28 януари - Европейският ден на защита на данните“, така г-р Гергана Жулева се обърна се към присъстващите в залата на „Червената къща“ журналисти. „Смятаме, че това е един добър повод отпък нататък да организираме всяка година церемония „Големият брат“ на тази дата.“

На 16 януари 2008 г. бе публикуван и доклада с обобщените резултати от общественото обсъждане на Зелената книга с предложения за изменения на Регламент 1049/2001, иницирана от Европейската комисия на 18 април 2007 г. Тридесет организации, сред които и ПДИ, изпратиха становища по констатираните проблеми и по направените в Зелената книга предложения. Мнение по предложенията са изпратили и двадесет и пет обществени институции, четирнадесет фирми и единадесет физически лица. Зелената книга бе представена на две срещи в София по инициатива на Представителството на Европейската комисия в България през юни 2007 г. ПДИ беше партньор в инициативите.

Докладът с обобщените резултати на английски език може да видите тук <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2008/EN/2-2008-29-EN-1-0.Pdf>

На 8 февруари 2008 г. Програма Достъп до Информация ще проведе годишната среща с журналистите от координаторската мрежа в страната. Срещата ще се проведе в зала „Адакта“ на хотел Рила, София. Целта е да се обобщи постигнатото през предходната година и да се набележат основните задачи в работата на ПДИ и журналистическата мрежа за 2008 г. Една от важните точки за обсъждане на работната среща е изпълнението на наскоро стартирания проект „Местни медици и свобода на информацията в България“. За пръв път на традиционната годишна среща ПДИ ще връчи награда „Координатор на годината“.

ПОЛИЦЕЙСКА ДЪРЖАВА ЛИ ИСКАТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ ДИРЕКТИВИ?

Александър Каишев, ПДИ



„Докога ще злоупотребяваш, Катилина, с нашето търпение?!“, се обърна някога Цицерон към заговорника, който дори не прикривал плановете си. „Докога ще мъчите обществото и гражданите, о, властници?!“, трябва да възкликне днешният оратор. Десетилетие и половина борбата беше да се установят ценностите и принципите на цивилизацията, гражданското общество, разделението на властите и човешките права. И когато това почти се получи, когато конституцията и законите придобиха един близък до благоприятния вид, всичко започна да се срутва обратно. Аلبито е европейските директиви. Те ни караха, според интерпретациите само от преди година, едва ли не да премахнем правото на свободен достъп до обществена информация! Е, пак тези пусти директиви ни карат сега, както изглежда, да нарежем защитата на личния живот и данни. Какъв е поводът днес?

През миналата седмица, в „Държавен вестник“, бе обнародвана *Наредба за категориите данни и реда, по които се съхраняват и предоставят от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за нуждите на националната сигурност и за разкриване на престъпления*. Според издателите на наредбата - Министерството на вътрешните работи (МВР) и Държавната агенция за информационни технологии и съобщения (ДАИТС), с нея се въвежда в българското законодателство *Директива 2006/24/ЕО за запазване на данни, създадени или обработвани във връзка с предоставянето на общественодостъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи*, както и изменението на *Директива 2002/58/ЕО*.

Накратко разказано, според наредбата, съответните оператори вече ще бъдат длъжни да пазят в продължение на 12 месеца данни за всички проведени разговори по мобилни телефони, разговори чрез Интернет, е-мейл комуникация, SMS, дори достъп във форуми¹. Данните наистина не обхващат съдържанието на разговорите или съобщенията (е, при форумите те са малко общодостъпни, ама нейсе!), но пък включват кой с кого е говорил/писал. Нека наредбата сама ни „заговори“. Става въпрос за: име и адрес на абоната или регистрационния потребител, дата, час и продължителност на връзката. Включени са и така известните като „неприети“ разговори, т.е. просто повиквания. Тези данни ще бъдат надлежно съхранявани, както разбираме, и достъпвани от когото трябва.

Може би тук му е мястото да припомним, че мерките по съхраняване на лични данни (data retention) „за всеки случай“ са предмет на широк дебат в Европа. Може би прави впечатление, че българските институции се държат по отношение на Европейския съюз като голямо селскостопанско животно, което просто трябва да стигне навреме до приготвената му хранилка. Едва ли подобно поведение при-

лича на страна - член на Общността, която следва да участва в процеса на вземането на решения, като се основава на ценностите и принципите си и на разума. Да затворим тази скоба, защото в конкретния случай справедливо ще ни отговорят, че въпросната Директива от 2006 г. вече не подлежи на обсъждане и следва да се въведе. И тук възниква въпросът - какво точно трябва да се въведе.

Този въпрос възниква не за пръв път. Да си припомним, че през 2002 г. някой бе включил „обществената идентичност“ и „данните на органи на власт, свързани с дейността им“, в дефиницията на лични данни според Закона за защита на личните данни. Друг, и то пак под давление на споменатата ДАИТС, през миналата 2007 година предложи да се въведе „законен интерес“ за търсещите информация от публичните институции. И в двата случая виновни бяха уж европейските директиви, а всъщност - нашите преводачи и тълкуватели. И в двата случая законите ни останаха в съответствие с ценностите и принципите, но колко усилия костваше това на активната част от обществото, която участва в кампаниите!

на стр. 6

¹ Смята се така да тълкувам запазването на „данни, необходими за проследяване и идентифициране на източника на връзката при Интернет достъп“ - чл. 3, т. 1, б. „б“ от Наредбата. Ако издателите са имали друго тълкувание, е следвало да го споделят в Раздел „Допълнителни разпоредби“.

В настоящия случай, действително, според Директивата подобни категории данни трябва да се запазват за не по-малко от 6 месеца. И тук идва интересното - какво предвижда тя относно достъпа до тези данни. Какво друго, освен, че гържавите следва да гарантират, че запазените данни се предоставят само на компетентните национални органи в специфични случаи и в съответствие с националното право. Все пак тук става въпрос за лични данни, защитени от нарочна директива и две конвенции на Съвета на Европа. Да видим какво предвижда нашата Наредба по този въпрос².

Първо, за нуждите на наказателния процес съответните оператори предават съхраняваните данни по писмено искане на разследващите органи, прокурора или съда. Изглежда от деликатност или за улеснение е спестено на читателя на Наредбата препращането към процедурата на Наказателнопроцесуалния кодекс (НПК), приложима за тези случаи. Относимата норма на чл.159 от НПК се намира в Раздел „Претърсване и изземване“, а подобни действия се извършват само след разрешение от съдия. Когато предоставянето на данни се равнява на наблюдение и следене на хора, то правото на неприкосновени личен живот и кореспонденция по чл. 32, ал. 2 и чл. 34, ал.2 от Конституцията може да се ограничава само с разрешение на съд. Е, в случая виждаме, че тези деликатни въпроси са разрешени с наредба, а и защо да бъдат занимавани излишно операторите с конституционни права на гражданите?

Второ, следващата група институции с право на достъп са службите за сигурност - в случаите на необходимост, свързана с националната сигурност. Целта е доста обтекаемо формулирана. Отново се спестява и излишно информирание за това какви законови условия трябва да са налице. Остава впечатлението, че според издателите на наредбата, службите си пращат едно писмо, а операторите безпрекословно им дават всичко, като даже запазват в тайна търсецията и това какви данни са предоставени (чл.5, ал.3). Всъщност, тъй като става въпрос за лични данни, редът за тяхното събиране и ползване за цели, свързани с националната сигурност, е уреден в Закона за специалните разузнава-

телни средства (ЗСПС). Очевидно е, че от момента на поискването на конкретни данни, кой на кого, кога и от какъв телефон или компютър е говорил или писал, става въпрос за наблюдение на съответното лице, т.е. приложим е ЗСПС. Дори в настоящата му редакция, обявена от Европейския съд за правата на човека за нарушение на едностранната Конвенция,³ този закон изисква разрешение от съдия. Но отново, защо наредбата да тревожи операторите с подобни условности!



Трето, претенцията да бъдат уредени просто с Наредба въпроси, засягащи основно човешко право, прогласено от Конституцията (чл. 32 и чл. 34), бледнее пред титаничното достижение на нейния чл. 5, ал. 1. С небрежен, почти незабележим жест, се поднася „черешката на сладoleга“. Някоя си Дирекция „Оперативно-техническа информация“ при МВР получава „пасивен технически достъп“ чрез компютърен терминал за всички съхранявани данни! Е, тук службите за сигурност са просто много изостанали. Събдната е мечтата на тоталитаризма, на сюжети като „1984 г.“, „Фермата“ или „Бразилия“. „Гражданите са прозрачни за гържавата, а тя за тях - не.“ Обикновено обратна е дефиницията за демократичната гържава - гържавата е прозрачна за гражданите, а те за нея - не са“. Перманентният „пасивен“ достъп до лични данни не може да бъде съответен на никаква законна цел. И къде пропаднаха в превода „специфичните случаи“, за които следва да се дава достъп, не само препоръчани от Директивата от 2006 г., но и задължителни според Европейската конвенция за правата на човека,

² Като оставим настрана потресаващия факт, че въпросът за достъпа до автоматизирано обработени лични данни се решава не със закон, а с наредба!

³ Решение от 28 юни 2007 г. по делото на Асоциация за европейска интеграция и права на човека и Екимджиев с/у България, краен акт от 30 януари 2008 г.

Закон или инструкция?

Или необходимостта от нормативно описание на това какво, кога и къде да се публикува информация от задължените институции
Гергана Жулева, изпълнителен директор на ПДИ



От две години насам екип на ПДИ прави проучвания на това как органите на изпълнителната власт изпълняват задълженията си за публикуване на информация според действащия от 2000 г. насам Закон за достъп до обществена информация.

Стъпката, която сме си позволили, вярвайки на стратегии и програми за електронно правителство, е, че проучваме дали институциите са качили задължителната по закон информация в интернет страниците си, независимо че това не е изрично упоменато в закона.

Всяка една година, от началото на проучванията ни, анализираме данните и даваме препоръки за по-добро изпълнение на задълженията. През 2007 година имахме поредица от срещи със служители в цялата страна, на които обсъждахме законовите, капацитетни, бюджетни и технически възможности за предоставянето на информация на интернет страниците на институциите, за която, без да се уточнява къде, и сега съществува законово задължение за публикуване.

Смятам, че, когато се обсъжда публикуването на определени категории информация, трябва ясно да се очертае подхода. Очевидно, в зависимост от развитието на демократичните институции се развива и разбирането на това, което е заложено в чл. 14 от Закона за достъп до обществена информация, а именно, че органите информират за своята дейност чрез публикуване и съобщаване в друга форма.

Какво да се публикува задължително, а кое - пожелателно?

Обемът и съдържанието на информацията за публикуване очевидно зависи от търсенето, от културата на откритост и от политическата воля на управляващите да изграждат демократични и открити институции. Законовата регулация на обема и съдържанието, както и формата на публикуване, зависи от всичко това, т.е. от философията, заложена в закона.

Колкото по-детайлно и ясно за изпълнителите е разписана задължителната за публикуване информация, включително на интернет, толкова по-съвременен е едно общество, т.е. в крак с технологичната еволюция, и както показват редица изслед-

вания, толкова е по-развиващо се и по-малко корумпирано.

В България законът, който урежда задължения за публикуване, е Законът за достъп до обществена информация.

В чл. 14 на закона е заложена философията на законодателя при определянето на задължителна за публикуване информация, а именно, според него трябва да бъде публикувана информация, която да отговаря на следните принципи:

1. Може да предотврати заплахата за живота, здравето и безопасността на гражданите или на тяхното имущество (т.е. всяка информация, която може да предотврати вреда на гражданите).

на стр. 8

от стр. 6

Конвенцията за защита на личните данни при автоматизираната им обработка и Директивата 95/46/ЕО относно защита на физическите лица при обработването на лични данни и свободното движение на тези данни. Едва ли е нужен допълнителен коментар!

Нещата отиват далеч, щом вече и с наредби започнаха да отменят Конституцията. Трябва да се отбележи за обективност, че ДАИТС е провела обсъждане на проекта за Наредба на Интернет страницата си през есента и продължава да провежда там дискусии по проекти за актове. Похвално е, раз-

бира се, изпълнението на Закона за нормативните актове, но все пак обществените обсъждания имат за цел да подобрят съдържанието на проекта за акт, а не да осигурят неговата законосъобразност. Това би трябвало да е задължение на институциите, подготвящи акта. Изводът от коментирания случай е, че норми не се създават просто с четене на Директиви - нужно е и разбиране на принципите. Също както човешка личност не се съчленява с простото събиране на членове в едно тяло - трябва и дух.

2.Опровергава разпространена недостоверна информация, засягаща значими обществени интереси.

3.Представлява или би представлявала обществен интерес.

4.Следва да бъде изготвена или предоставена по силата на закон.

Твърде общо формулирани принципи, които се основават на разбирането, че държавните органи трябва да се ръководят в публикуването на информация главно от това да предотвратяват вреда за гражданите, а на второ място да публикуват информация от обществен интерес.

Очевидно е, че, за да станат приложими тези принципи, трябва да бъдат обличени в по - конкретни разпоредби, определящи обема и съдържанието на информацията, която предотвратява вреда, и информацията от обществен интерес.

Очевидно, че международни договори и конвенции са задължили нашите законодатели да опишат в закони задължението за публикуване на информация, предотвратяваща вреда за здравето и живота (околна среда, потребители, атомна енергия за мирни цели), но що се отнася до имуществото на гражданите е под въпрос каква информация подлежи задължително на публикуване, макар да става въпрос за публичните регистри.

В ЗДОИ (чл. 15) са изброени и 4 категории информация, които представляват според законодателя информация от обществен интерес и изпълнителите трябва да я публикуват периодично.

Тези четири категории информация обаче са неравностойни логически, тъй като понятията от т. 4 на чл. 15 - „наименованието, адресът, телефонът и работното време на звеното в съответната администрация, което отговаря за приемането на заявленията за предоставяне на достъп до информация“ - са емпирически верифицируеми, докато другите се нуждаят от допълнително определяне, за да могат да бъдат ръководство за действие на служителите, отговорни за публикуването на информацията, и по-специално - оповестяването ѝ на интернет страниците на институциите.

туциите.

Така например, очевидно, че трябва да бъдат допълнително дефинирани понятията „информационни масиви“ и „информационни ресурси“ - т. 3 на чл.15 от ЗДОИ. Т.е. ясно е, че не са изброени достатъчно ясни признаци, определящи обема на понятията, които трябва да бъдат уж конкретно описани в чл. 15.

Очевидно се нуждаят от определение и понятия като „периодично публикуване“ и „актуална информация“.

Практиката на публикуване в интернет страниците на институциите показва именно най-ниско изпълнение на най-неясно формулираните категории¹.

Препоръчваме на законодателя:

Да се намери нормативната форма, в която да бъдат описани конкретните категории информация, които трябва да бъдат публикувани на интернет страниците на институциите на изпълнителната власт. Ако това бъде направено с Инструкция на Министъра на държавната администрация и административната реформа, тогава задълженията ще трябва да са за ръководителите на административни структури на органите на изпълнителната власт.

Това обаче ще бъде едно половинчато решение, тъй като в повечето закони за електронния достъп до информация по света се уреждат и задълженията на другите задължени субекти, а също така процедурата по предоставяне на информация с електронно заявление, което една такава инструкция за съдържанието на интернет страниците няма да може да уреди.

Макар нашият законодател да направи всичко възможно през 2007 година тези задължения да не бъдат уредени както изискваше Директива 2003/98 на ЕС, последствията тепърва ще бъдат търпени от всички нас. Но все пак ...

Доброто уреждане на материята е възможно само със Закон за електронния достъп до информация - моля, да не се обърква той със Закона за електронните съобщения.

¹ Виж докладите на ПДИ - http://www.aip-bg.org/annual_rep_bg.htm - в частта „Активно предоставяне на информация от органите на изпълнителната власт“.

Какво трябва да знаят гражданите, за да защитят личните си данни

Фани Давидова и Кирил Терзийски, ПДИ

Здравейте!

Обръщам се към вас, понеже не зная към кого да отправя сигнала си. Търговската верига „Метро“ събира пълните лични данни на клиентите си - адрес и телефон - снима ги и едва тогава им издава карта за влизане в магазините. Съответно, ако нямате издадена карта, не можете да пазарувате. Попитах ги имат ли право на достъп до данните на хората и отговорът беше - не. Единственото, което успях да направя е, че отказах да си дам телефона. Трябвал им, защото съм можела да спечеля автомобил?! Моля ви да ми отговорите кой ще ги провери и евентуално санкционира. До компютрите им имат достъп много от служителите на веригата и са възможни всякакви злоупотреби!



Коментар

В редица случаи от ежедневието се налага гражданите да предоставят данните си на различни институции, държавни органи или частно-правни лица - банки, застрахователи, търговци, лекари и т.н. Това е необходимо, за да може да получават услуги, справки, угодствения, да упражняват правата си по различни договори и пр.

Паралелно с това, напоследък зачестиха случаите, в които различни фирми и основно търговски вериги събират лични данни, обявявайки предоставянето на лични данни като условие за участие в игра, томбола и пр.

Настоящият случай обаче е уникален, защото очевидно

предоставянето на личните данни на клиентите на търговската верига, вкл. и снимките им, е условие за пазаруване в магазин. Това прави случаят едно от най-грасичните нарушения на правото на защита на личните данни, което ни е известно до този момент у нас.



Какво трябва да знаят гражданите, за да защитят правото си на защита на личните данни:

Законът за защита на личните данни (ЗЗЛД) поставя строги изисквания към лицата, които събират и обработват лични данни. Законът ги нарича администратори на данни. Във всички случаи администраторите на данни трябва да спазват следните правила:

- Да събират лични данни единствено със знанието и съгласието на лицата.
- Да събират само толкова данни, колкото са им необходими, за да извършат услугата или дейността, за която всъщност са събрани данните.
- Да съхраняват данните достатъчно надеждно и да не ги предоставят на други администратори, без знание и съгласие на лицата.
- Да предоставят достъп до данните на лицата, винаги при поискване от тяхна страна.
- След изпълнение на дейността, за която са събрани, да унищожат данните или да ги превърнат в анонимни.

Без да сте убедени, че администраторите на данни обработват данните ви съгласно горните принципи, не ги предоставяйте. Това обикновено става с декларация към формуляра сличните ви данни, с която администраторите се задължават, да пазят данните ви според изискванията на Закона за защита на личните данни.

Какво да правим в подобни случаи:

1. Винаги питайте администраторите на данни: за да ви предоставят съответната услуга, наистина ли са необходими всичките поискани от вас данни. Ако някои данни се събират просто - за всеки случай, поне направете опит да откажете да ги предоставите.
2. Винаги питайте администраторите на данни как ще гарантират опазването на личната ви информация.
3. При подобни грасични нарушения сигнализирайте до Комисията за защита на личните данни, като в жалбата си до нея искайте на нарушителите да бъдат налагани санкции.

Няма пък да кажа...
Един и същ сюжет, при който властта отказва отговори
по ЗДОИ, се разиграва за 45-ти път в Разград
Стела Ковачева, координатор на ПДИ - Разград



Този, който е решил да се информира за работата на общинската администрация в Разград, ползвайки сайта на кметството, няма как да не отвори секцията „Обявления“. Там през целия месец януари висеше едно единствено послание, подписано лично от кмета Денчо Бояджиев и скрепено с мокрия печат на властовата институция. В него градоначалникът лично съобщава на данъкоплатците, че администрацията му **НЯМА ДА ОТГОВОРИ ЗА 45-ТИ ПЪТ** на Центъра на неправителствените организации в Разград, на въпрос, зададен по смисъла на ЗДОИ.

По надолу Бояджиев пространно обяснява, че не е работа на гражданската организация да пита, ползва ли бившият заместник-кмет Станка Ангелова стая с разни екстри в общината и взема ли пенсионираната наскоро финансистка хонорари или други видове възнаграждения от местния бюджет, който в последните 16 години тя сама съставяше. Мотивите за отказа, както обикновено, са свързани с нахърняването на интереса на трети лица, в случая довчерашната заместничка на кмета, днес общински съветник от неговата партия - столетница.



Въпросът, липсата на отговор и мотивировката за това, не би следвало да поражда съмнения за недобронамереност у никоя от страните, ако бяха изключение, а не правило, в отношенията власт - общество в Разград. Като се има предвид обаче, че питащата организация е заела в последните няколко години 45 дела за отказана ѝ от местната управа информация, нещата изглеждат грубо. Един преглед на досегашния маратон на въпросите без отговор, сочи едно и също досадно упорито поведение от страна на кметската канцелария. И то може да се дефинира с инатливия прием на децата в забавачницата, когато, притиснати с неудобен въпрос, малчуганите отговарят „НЯМА ПЪК ДА КАЖА...“

Така прави настоящият кмет на Разград Бояджиев, така правеше предшественикът му Венелин Узунов, днес депутат от „Коалиция за България“. Няма значение дали питането на гражданските структури е свързано с разходите за командировки на властимащите, за сключени-

те от тях договори или за сумите, прибирани от общинските съветници под формата на заплати. Какъвто и да е въпросът към властта, като страна по него винаги се явява някой трети, комуто плащат с парите на гражданите. И се решава, че интересът на заинтересованата трета страна винаги е по-важен от интереса и правото на обществото, да получи отговор къде и защо отиват парите му.

Понеже Българската Темуда не винаги влиза в храма с превръзка на очите, случва се тя също да реши, че третото лице е по-важно от хилядите безименни граждани, които, след като подсигурят с данъците си чиновническото безхаберие, трябва да понесат и издевателствата на властта върху себе си. Които в Разград се изразиха в присъди срещу гражданската организация, гръзнала да пита. Затова Центърът на

РЕШЕНИЕ

№ 32/14.12.2007 г.

В Община Разград е депонирано Заявление за достъп до обществена информация вх.№ 74-00-66.1 от 06.12.2007 г. от Сдружение „Център на НПО в Разград“, представявано от Георги Милков Димитров, в качеството му на председател на сдружението, с което е поискано предоставянето на информация относно: работи ли към момента на подаване на заявлението в Община Разград на трудов или друг договор /като експерт, консултант или друго/ г-жа Станка Вадрана Ангелова; получава ли г-жа Ангелова възнаграждение за своята дейност; ползва ли г-жа Ангелова офис в общинската администрация или друг общински имот – възмездно или безвъзмездно и ползва ли г-жа Ангелова служебен телефон и/или мобилен телефон и общинската администрация или второстепенен разпоредител на бюджета.

Така поисканата информация няма характера на обществена по смисъла на закона, тя не се отнася до обществения живот и не е предпоставка за формиране на мнение в заветите за създанието на общинската администрация, така както е регламентирана в ЗМСМА от една страна и от друга страна със законното се иска достъп до данни, касаещи личността на трето лице, което не се субсумира в понятието обществена информация. Въпросите, свързани с професионалната реализация на дадена личност, дават същата получава възнаграждение от нея са от категорията лични данни по определението на чл.2, ал.1 от Закона за защита на личните данни, достъпът до които е възможен по реда на чл.2, ал.4 от ЗДОИ. В какви трудови, служебни или обществени отношения е дадено физическо лице е информация за икономическата му идентичност по смисъла на чл.2, ал.1 от ЗДОИ. Тя обаче не е от значение за обществения живот в страната, което би обусловило правото на заявителя да иска да бъде информиран, за да си състави собствено мнение по този въпрос и съответно не поражда отговорно задължение за органа да разполага и да предостави такива данни на заявителя.

Предвид гореспоменатото и на основание чл.2, ал.1 и ал.4 и чл.38 от Закона за достъп до обществена информация вх.№ 74-00-66.1 от 06.12.2007 г. от Сдружение „Център на НПО в Разград“, представявано от Георги Милков Димитров, органът на изпълнителната власт в Община Разград,

РЕШИ:

Отказа предоставянето на достъп до информацията, поисканата със Заявление за достъп до обществена информация вх.№ 74-00-66.1 от 06.12.2007 г. от Сдружение „Център на НПО в Разград“, представявано от Георги Милков Димитров относно:

- а/ Работи ли в момента в Община Разград на трудов или друг договор /като експерт, консултант или друго/ г-жа Станка Вадрана Ангелова ?
- б/ Получава ли г-жа Ангелова възнаграждение за своята дейност ?
- в/ ползва ли г-жа Ангелова офис в общинската администрация или друг общински имот – възмездно или безвъзмездно ?
- г/ Ползва ли г-жа Ангелова служебен телефон и/или мобилен телефон и общинската администрация или второстепенен разпоредител на бюджета ?

Решението може да се обжалва пред Административен съд град Разград в 14-дневен срок от датата на съобщаването му по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

К И Е Т

Д. БОЯДЖИЕВ

неправителствените организации миналата година бе осъден да плаща разноски по дела, забедени по ЗДОИ. Властите вкупом решиха да накажат вироглавото НПО, с надеждата, че най-после ще ги остави на мира.

Но не би. Организацията, председателствана от Георги Милков, която през 2007 година получи награда „Златен ключ“ на ПДИ, продължи да ниша. А те да не му отговарят. Нещо повече, за да успокои своите хора, екипът на Бояджиев пунал „устно окръжно“ по канцелариите, в което мъдро посъветвал подчинените си, да не се тревожат от нежеланите въпроси, защото на „организацията на Милков ѝ плащат, за да ни съди“. Явно кметът схваща ценността на статутката „Златен ключ“ повече от буквално. Какво да се прави, във или въвн от Европейския съюз, нашенецът все още си ходи с потурите на бай Ганя, нищо, че тройната коалиция загължи своите хора да си сложат шапки „а ла франга“. Просто така, „за алибе“, както казваше в една друга епоха незабравимият за мнозина Тодор Живков.

Първановата Колега Президентският пост - за лична полза Вилям Попов



Вилям Попов - гражданин
Граждански клуб „Компетентност и морал“
Национална анти-корупционна мрежа
Европейска анти-бедност мрежа, България

Президентът е държавен глава. Той олицетворява единството на нацията и представлява Република България в международните отношения - чл.92 от Конституцията на Република България. Чл.98 от Конституцията - Президентът на републиката: 1.насрочва избори за Народно събрание и органи на местно самоуправление и определя датата за провеждане на национален референдум, когато за това има решение на Народното събрание; 2.отправя обръщения към народа и Народното събрание; 3.склучва международни договори в случаите, определени със закон; 4.обнародва законите; 5.утвърждава промени на границите и центровете на административно-териториалните единици по предложение на министърския съвет; 6.назначава и освобождава от длъжност ръководителите на дипломатическите представителства и постоянните представители на Република България при международни организации по предложение на МС и приема акредитивните и отзователни писма на чуждестранните дипломатически представители в страната; 7.назначава и освобождава от длъжност

на стр. 12

от стр. 11

и други държавни служители, определени със закон; 8.награждава с ордени и медали; 9.дава и възстановява българско гражданство и освобождава и лишава от него; 10.предоставя убежище; 11.упражнява право на помилване; 12.опрощава несъбираеми държавни вземания; 13.наименува обекти с национално значение и населени места;14.информира НС по основи въпроси в кръга на своите правомощия.

В чл. 99 до чл. 102 от Конституцията са регламентирани правомощията и процедурите, чрез които Президентът: възлага съставянето на ново правителство; разпуска Народното събрание; насрочва нови избори; като върховен главнокомандващ Въоръжените сили назначава, освобождава и награждава висшия Команден състав, възглавява Консултативния съвет за национална сигурност; обявява частична или пълна мобилизация и положение на война; налага вето върху закони, приети от Народното събрание; назначава служебно правителство; издава укази; отправя обръщения и послания.

Това са правомощията на Президента на Република България, дефинирани чрез изброяване. Чрез изброяване означава, че се определя точно кръгът и списъкът на президентските правомощия. Фундаменталното правило в демократичните общества, че за държавната власт „разрешено е само това, което е изброено в закона“, означава, че всякакви видове действия на Президента, извън изброените, са извън неговите конституционни правомощия. На тази основа не знам как да охарактеризирам цялостното поведение на президента Първанов, състоящо се в преобладаващата си част от действия „в лична полза“ - в тактически (към настоящия момент) и стратегически обхват. Очевидно, у нас с усилен темп се реализира най-лошият публичен сценарий - използване на властовата позиция „Президент“ за формиране на един нов, различен, но кух, образ на личността Първанов, с който той ще остане да се движи по високи орбити, зареден с фасадна „властова енергия“. Важно е да се подчертае, че тази стратегия се реализира чрез не-регламентирани от конституцията действия, прояви, акции, отнемащи, по моя преценка, недопустимо количество държавни времеви материални, финансови и човешки ресурси. За патронажите, кадруването и пътуванията на Президента вече писах. Това са обаче само част от обществените територии, които Първанов явно е набелязал да обяви за президентски и да установи пълн конт-

рол върху тях. На прицел са, например, спорта, местната власт, научния и интелектуален потенциал, гражданите и гражданската сфера на активност, многобройните семинари и безбройните речи, обръщения, тържества и т.н. по най-различни форуми по тематика, обхват... Тук представям някои мои анализи и заключения, на основата на отговори на Президента на мое заявление за достъп до информация и официални данни в сайта на „Българската Колега“.

На основание Закона за достъп до обществена информация, през януари 2007 г. попитах Президента:

1. Колко души от президентската администрация са ангажирани в „Българската Колега“ (БК) - поименно, длъжност, образование, по години от 2003 г.
2. На какво законово основание висша държавна администрация (Президентство на Р България) е организатор и нейни държавни служители са ангажирани в дейност като БК?
3. Копия от документите, свързани с разработване, реализация и поддържане на електронния сайт на БК: решение за изработване на сайта, договор за разработване на сайта, разработчик на сайта, поддържащ сайта, цена на разработването на сайта, разходи по поддържане на сайта от създаването му досега.
4. Копие от решението и лицата, взели решението, за провеждане на тържеството в Народния театър по случай БК на 25 декември 2006 г., източникът на финансиране и възложител.
5. Копие от документа, с който е определен изпълнителят (изпълнителите) на проекта за тържеството в Народния театър на 25 декември 2006 г., по случай БК.
6. Копие от договора (договорите) за възлагане на цялостния проект и изпълнение на проекта (проектите) на тържеството на 25 декември 2006 г. в Народния театър - проектиране, изпълнение, доставка, изработване и монтаж на оборудване, определяне и договаряне на изпълнителите и гр.; общи разходи по подготовката.
7. Директните разходи по провеждане на тържеството - осветление, ел. енергия, наем, транспорт, обслужване и гр.
8. Пълна информацията относно дарителите в две ча-

на стр. 13

сти: I част - общ брой SMS-и; II част - пълен списък с дарените суми на останалите дарители (физ. и юрид. лица) и начинът на превеждане на сумите.

9. Като Патрон на Българската Коледа, предлагал ли е 2-н Президентът определяне на горна граница на сумата на един дарител (физическо или юридическо лице) за БК?

10. Като Патрон на Българската Коледа и приел обявените дарения, гарантира ли 2-н Президентът произхода на дарените средства и отсъствието на държавно участие при всички дарители - фирми, общини, учебни заведения и всички останали.

В съществената си част отговорът на Главния секретар на президента 2-н Красимир Стоянов (оторизиран със заповед от Президента да отговаря по заявления за достъп до информация) гласеше:

„Доколкото в заявлението си поставяте въпроси относно финансовата страна на благотворителната инициатива „Българската Коледа“ и по-специално участието на Администрацията на Президента на РБ в тази инициатива, бих желал да Ви посоча, че финансовият контрол върху дейността на Президента и неговата администрация се осъществява от Сметната палата.

Във връзка с направеното искане за предоставяне на копия от документи, бих искал да Ви уведомя, че в друг закон е предвиден специален ред за осъществяване на финансов контрол и огласяване на резултатите от него. Според Закона за Сметната палата, тя осъществява външен одит на бюджета и други публични средства и дейности, съгласно този закон. Същата публикува докладите си по чл. 46, ал. 1 от закона в служебния си бюлетин и на Интернет страницата си, която съм имал случай да Ви посоча и друг път.

Допълнително искам да Ви уведомя, че идейната концепция на сайта на Българската Коледа, неговата поддръжка, както и актуализацията на съдържанието му се извършва от Прессекретариата на Президента на РБ.

Решението за провеждане на концерта на 25 декември 2006 г. е взето от тримата съорганизатори на инициативата „Българската Коледа“ - БНТ, „Нова телевизия“ и Администрацията на Президента на Републиката. *Общо писмено решение за провеждане на концерта няма.*

Концертът не се финансира от специални източници. Всички, които работят за неговото осъществяване, работят благотворително - това важи както за екипа режисьори, сценаристи и пр., така и за ангажираните представители на БНТ, „Нова“ ТВ и представителите на Администрацията на Президента на Републиката. Всички изпълнители участваха благотворително, хонорари не са и няма да бъдат изплащани.

Използваната професионална техника е предоставена благотворително, като цялото техническо изпълнение е поето от Българската национална телевизия и Народния театър.

Договори не са сключвани, тъй като БНТ е съорганизатор и на практика тя прави собствен продукт, който излъчва в празничната си програма. Разходът на Народния театър е единствено за използваната енергия и е благотворителен принос към инициативата. Предвид характера на проявата, билети не са продавани.

Чрез спонсорство са осигурени гирлянди, коледни елхи и играчки за декор на сцената за концерта. Участниците в благотворителната инициатива даряват безвъзмездно труд, професионални умения и средства, в израз на своята съпричастност към инициативата в помощ на българските деца в беда.

Бих искал да привлека вниманието Ви към факта, че през годините на своето съществуване „Българската Коледа“ намира все по-голяма подкрепа в обществото, което е видно от разширяващия се кръг на нейните спомоществуватели. Предоставяните от тях средства се превеждат по банков път в специална дарителска сметка на кампанията, както и чрез съдействието на телефонните оператори, посочени на страницата на „Българската коледа“, чрез осигуряване на телефонни линии за обаждания или изпращане на SMS.

Към момента общата дарена сума възлиза на 2 580 332 лв. (за БК-2006, Бел.а.), като 1 034 343 лв. са от обаждания и изпращане на кратки съобщения, а 1 545 989 лв. са постъпили по банков път, като бих искал да изтъкна, че дарителската кампания все още не е приключила...

Горна граница за размера на даренията не е определена нито от Президента на РБ, нито от някои от организаторите. *Да се гарантира произхода на да-*

рентите средства означава да се прави проверка, което не е в правомощията на Президента на Републиката.“

Отговорите оставям без коментар. Разрешавам си само да представя един факт, който показва високата вероятност за деформация на хуманитарната идея на „Българската Коледа“ от президентското присъствие в нея и който повдига редица въпроси. Не е ли неговият „патронаж“ причина за поява у гражданите на съмнения относно побудите за участие на част от дарителите? Не се ли изразходва прекомерно много пара в свирката, вместо тя да се впрегне в полезна работа?

За Коледа 2003 г., от името на гражданско сдружение „Психохроник“ се обърнах към „Метро Кеш&Кери България“ да подпомогне коледното тържество в Държавна психиатрична болница - гара Карлуково. В писмения отговор от 27.01.2004 г. генералният директор ми описва дейността на фирмата в България: инвестиции за над 180 млн. герм. марки, закупуване земя на 7 места в България и построяване там на 7 магазина с подобряване инфраструктурата в прилежащите райони, осигуряване на сигурна и редовна работа на 2 000 служители в шест града, над 1 000 български доставчици получават възможност за реализация на продукцията си чрез техните магазини, фирмата е сериозен данъкоплатец на национално и регионално равнище, чрез митническите сборове от вноса на стоки на фирмата се дава възможност за осъществяване на много социални програми и т.н. „Метро Кеш&Кери“ се е спряла на 3 организации, „специализирани и доказали се в сферата на първата помощ и благотворителността, а именно Български червен кръст, SOS Kinderdorf и Международният комитет на жените, чрез сътрудничество с които даваме израз на нашия социален ангажимент. За съжаление *молби и предложения за подпомагане, извън посочените, колкото и основателни да са те, не се разглеждат*“ (цитат от писмото).

За мое учудване, в списъка на по-големите дарители за „Българската Коледа“ през 2006 г. се появява „Метро Кеш&Кери България“ с 10 000 лв., а за 2007 г. „с 20 000 лв. Не е трудно да се досетим какво е накарало тази фирма да промени твърдото си решение, за което генералният директор за България ме уведомява в цитираното писмо. Едно е да дадеш на някаква си психиатрия в Карлуково, друго е да дариш за шумна акция „под патронажа“ на Пре-

зидента (тук не обсъждам и не осъждам действията на цитираната фирма; тя няма никаква вина - и аз да бях, и аз така щях да постъпя)!

От прегледа на „Списък на по-големите дарители“, публикуван в сайта www.bgkoleda.bg от 2004 до 2006 г. вкл. (за 2003 г. липсва такъв), могат да се видят прелюбопитни неща и да се направят редица изводи, които при всички случаи са нелицеприятни за Президента. Ето защо, с моя въпрос №10 през януари 2007 г. - гарантира ли г-н Президентът произхода на дарените средства и отсъствието на държавно участие при всички дарители - фирми, общини, учреждения и др. - целях да обърна специално внимание върху този изключително важен от морална и фактическа страна проблем. От неговия отговор тогава и от списъка на по-големите дарители на БК-2007 се вижда, че той си е разрешил от неговото властово ниво да пренебрегне с лека ръка някои тревожни факти:

- неприемливи размери като левови стойности на някои от даренията, даващи поводи за съмнения в преследване на цели, излизащи далеч извън рамките на безкористно дарителство - 100 000 лв. (2006 г.) и 150 000 лв. (2007 г.) от „Градус 1“ ООД; 100 000 лв. (2006 г.) от „Симеон 2“ ООД и 281 250 лв.!!! (2007 г.) от Асоциация на производителите и търговците на тютюн;
- дарения от фирми с изцяло или частично държавно участие, напр. АЕЦ „Козлодуй“ ЕАД, РВД;
- няколко фирми, лица или учреждения, повтарящи се всяка или няколко години (освен цитираните по-горе) - „Винпром Пещера“, „Елкабел“ АД, ЦКС, „Дюни“ АД, „Булгаргаз“ ЕАД, „СИС Индъстриз“ ООД, ОББ, сдружение „Съюз за Перник“, фондация „България 94“ и др;
- имена на юридически и физически лица, които са непознати за гражданството и за които е задължително допълнителна информация;
- фирми, които през годините придобиха съмнителна репутация, във връзка с разкрития за съмнителни действия на техни членове или босове, напр. „Дюни“ АД;
- последователното и дисциплинирано участие например на служителите в президентската администрация (35 470 лв. за 2005 г., 45 310 лв. за 2006 г., 45 323 лв. за 2007 г.), Национална разузнавателна служба (6 000 лв. за 2005 г., 6 500 лв. за

на стр. 15

от стр. 14

2006 г. и 20 200 лв за 2007 г.);

- разкриване на позорителни и смайващи по своя размер фирмени съзвездия, стоящи за някои от фирмите-дарители - лесно установимо след обръщане към някой от фирмените справочни системи, напр. „Сиела“;
- участие на спортисти с очудващи суми, наградени преди това с високи гържавни отличия лично от Президента; напр. Веселин Топалов (2005 г. - 50 хил. лв.; 2006 г. - 5 хил. лв.), Максим Стависки (2006 г. - 4 хил. лв.).

Ясно е, че мисловните модели на президента Първанов са от съвсем друг свят, подчинен на цели и закони, различни от гражданските. Едно от доказателствата: „Не бих могъл да изброя всички дарители. Част от тях присъстват тук, но все пак ще посоча „Градус“, която и тази година, но вече заедно с фирма „Симеон 2“, са далеч преди всички с дарения от по 100 000 лева. Това наистина е много респектираща сума“ - слово на Г. Първанов по повод приключването на благотворителната кампания „Българската Коледа - 2006“. По-късно, на 27 май 2007 г., от „Хоризонт“ научаваме, че „Симеон 2“ ООД е от дистрибуторската мрежа на „Булгартабак“. Резултатите от казаното са впечатляващи за „Българската Коледа - 2007“ - 150 000 лв. от „Градус 1“ ООД и 281 250 лв. от Асоциация на производителите и търговците на тютюн. Какво са някакви си 300 хил. лв. за подкрепа на Първановия рейтинг! Разбира се, те са предназначени за спасяване на живота на много нуждаещи се деца!

Целта на настоящото ми изложение е да представя фактологично подкрепен остър граждански протест по повод това, че Президентът на Република България Георги Първанов:

- недопустимо от морална гледна точка манипулативно използва чисто хуманни категории и проблеми за лични и властови цели;
- изразходва недопустимо голямо количество гържавни човешки, финансови, материални и времеви ресурси за нерегламентирани конституционно активности в лична полза чрез използване на властовите си позиции;
- принизява ролята и авторитета на президентската институция;
- силно изкривява демократичността на обществото, нарушавайки равновесието и баланса власт-граждани, чрез намеса и установяване на

контрол в сферата на чисто гражданските дейности;

- пренебрегва задължителния за такива случаи строг контрол на „чистотата“ на предлаганите дарения. В този смисъл Президентът поема неоправдани рискове, за които трябва да декларира, че поема лична, а не институционална отговорност;
- отнася се лековато и надменно към способността на гражданите да правят и изказват преценки за неговите намерения, действия и страсти.

Върху пълната абсурдност на президентската PR-акция, на фона на престъпното прехосване на 1 350 млн. лв. „бюджетен излишък“ няма да се спирам - това беше подробно обсъдено в публичното пространство. Необяснимо обаче и крайно тревожно за мен е мисленето на президента Първанов, изразено в неговото слово по повод приключването на „Българската Коледа - 2006“: „Не знам дали съм прав, но твърдя, че вече може да се говори за собствен принос на инициативата „Българската Коледа“ в подобряване качеството на българското здравеопазване... Не само се подобриха условията на работа на специалистите, но което е по-важно, нараснаха възможностите за спасяване на новородени и на тежкоболни деца.“ Недопустимо е Държавният глава да подобрява „качеството на българското здравеопазване“ чрез дарителски акции!

На основата на представените факти, си разрешавам да се обърна към г-н президента Първанов с настояване да направи оценка на петте издания на „Българската Коледа“ и да нанесе нужните корекции, като предостави благотворителните дейности на гражданските организации и се концентрира върху конституционните си задължения. Образ на „успешен президент“ се изгражда като резултат от доброто изпълнение на формулираните в Конституцията на Република България президентски задължения.

Накрая изразявам своето несъгласие и граждански протест срещу употребата на прилагателното „българска“ в заглавието на акцията. Очевидно в това е заложен смисълът „на целия български народ“ - нещо, което не е вярно; най-малкото, поради това, че не е „моята“ Коледа. По мое мнение, това е частна PR-акция и затова най-логично е тя да се нарича „Първановата Коледа“.

Държавите трябва да обосновават искането за неразкриване на информация към институциите на Европейския съюз

Зарангез Махмудова и Ралица Кацарска, ПДИ



В решение от 18 декември 2007 г. втора инстанция на Съда на Европейските общности (ЕО) постанови, че страните-членки на ЕС са длъжни да посочват основание, когато се противопоставят на разкриването на документи, създадени от страната-членка и съхранявани от институция на ЕО. В делото Кралство Швеция срещу Комисията на Европейските общности (Дело С-64/05Р) съдът посочи, че искането от страна-членка на ЕС към институция на общността за непрегоставяне на трето лице на информация, създадена в страната-членка и съхранявана от съответната институция, трябва да се вземе предвид, но само като първа стъпка в процеса на преценка за приложимостта на някое от ограниченията, предвидени в Регламент 1049 за достъп до документите на Европейския парламент, Съвета и Комисията от 2001 г.

Предистория

През 1992 г. Комисията на Европейските общности отсъди решение в полза на правителството на Германия, във връзка с искането за разрастване на завода Daimler Chrysler Airbus GmbH. Германското правителство е поускало да получи част от устието на река Елба, за да се продължи релсов път в местност, която е защитена територия, съгласно Директивата на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05.1992 г. за запазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. С тази директива Европейската общност отговаря на изискванията на Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания, известна още като Бернска конвенция.

Заявлението

С писмо до Комисията от 20 декември 2001 г., Международният фонд за защита на животните (IFAW), неправителствена природозащитна организация, иска достъп до различни документи, получени от Комисията, във връзка с проверката на този индустриален проект. Основен интерес за заявителите представлява кореспонденцията на Федерална Република Германия, гр. Хамбург, и канцлера на Германия.

Отказът

Комисията информира IFAW, че съгласно чл. 4 на Регламент 1049/2001, определящ процедурите за предоставяне на достъп до информация и ограниченията на достъпа, е необходимо да се получи съгласие от Германия, преди да бъдат разкрити исканите данни. На 26 март 2002 г. Комисията отказва достъп до въпросната информация, на основание че Германското правителство е изразило несъгласие за разкриването на каквито и да било данни по отношение на индустриалния проект в писмо, получено от Комисията на 12 февруари 2002 г.

Обжалване пред първоинстанционния съд

IFAW внася жалба в първоинстанционния съд за отменяне на решението на Комисията.

Решение на първоинстанционния съд

Жалбата е отхвърлена. Според първоинстанционния съд, съгласно чл. 4(5) на Регламент 1049/2001, искането за неразкриване на документи представлява указание, с което Комисията трябва да се съобрази, без да създава задължение институцията да изисква от страната-членка причини за неразкриване на информацията или да проучва дали неразкриването е основателно.

Обжалване пред втора инстанция

Кралство Швеция, което взе страната на IFAW пред първоинстанционния съд, обжалва решението.

Решение на втора инстанция

Със своето решение от 18 декември, втората инстанция на съда анулира отказа на Комисията от 26 март 2002 г. и отмени решението на първоинстанционния съд със следните аргументи: Първо, втората инстанция на съда поддържа становището, че целта на Регламент 1049/2001 е да направи процеса на вземане на решения в Комисията по-прозрачен и открит за обществеността, както и да определи обхвата и ограниченията на правото на достъп до документи, както е подчертано в преамбюла на Регламента. В същото време, според съда, що се отнася до разпоредбите на чл. 4(5) на Регламент 1049/2001, безусловното право на вето върху разкриването на информация, предоставена на Комисията от страна-членка, без изтъкване на причини за такова ограничение, се смята за противоречащо на принципите, заложили в самия Регламент. Оттук следва, че Първоинстанционният съд би трябвало да тълкува нормата на чл. 4(5), в съответствие с ограниченията, предвидени в парагра-

на стр. 17

Глоби за закъснял отчет или за опасни боклуци в контейнерите

*Доктори и лечебници с масови нарушения във Варна, стана ясно от РИОСВ след заявление по ЗДОИ
Кръстина Маринова, координатор на ЦДИ-Варна*



Препълнените контейнери по улиците не само смърдят и са неприятна гледка, но са и опасни огнища за болести и зарази. На всеки ъгъл във Варна, както и във всеки по-голям град, стърчат табели на лекарски и стоматологични кабинети, лаборатории и медицински центрове. Малко от хората, които минават край тях, си задават въпроса къде докторите хвърлят ежедневните си боклуци - тампони, спринцовки след прегледи, манипулации и изследвания на кръв, урина и секрети. Лекар се добра до истински шокираща информация, която едва ли ще убегне от медиинното внимание в скоро време.

След като се обърна към екипа на фондация „Програма Достъп до Информация“, г-р Николай Лазаров от Военноморска болница във Варна и управител на Самостоятелна медико-диагностична лаборатория „Лабовир“ подаде заявление до директора на РИОСВ - Варна. В него той поиска да му бъде предоставена наличната

информация за това колко лечебни заведения за извънболнична помощ в област Варна притежават разрешение за дейности с опасни отпадъци по реда на чл. 37 от Закона за управление на отпадъците. С решение на директора на РИОСВ - Варна, инж. Синан Мехмед и заплащане на разходите от 6.05 лева, заявителят получава отговор. Предоставен му е точният списък с лечебните заведения, които имат документ по посочения закон и които наброяват 35.

А според регистъра на лечебните заведения - всички джипита, медицински центрове, лаборатории и специалисти са общо 1725. И всички са задължени по Закона за управление на отпадъците от 2003 година да представят Програма за управление на отпадъците си в РИОСВ и да получат разрешение. Процедурата трае от 4 до 6 месеца и струва средно между 300 и 500 лева. С одобрена програма от служителите съответният доктор, специалист, медицински център или кабинет сключва договор с фирма, която му прибира редовно опасните боклуци. Но според официалната справка 35 заведения са изрядни и правят това.

В техния списък е и лабораторията на г-р Лазаров, която се забавила обаче да даде отчет миналата година в РИОСВ - Варна за количеството изхвърлени отпадъци. Срокът е 30 март според същия за-

кон. Чиновниците от РИОСВ му съставят акт от 1000 лева за административно нарушение.

Докторът обжалва глобата в Районен съд - Варна, който я остава в сила. Но това го мотивира да извади на бял свят скандалната справка, която предизвиква много въпроси. Къде и как хвърлят боклуците си всички медицински лица и обекти, които не се водят на отчет в РИОСВ. Кои ги търси, проверява, контролира и глобява. Или това е поредното потвърждение в живота, че „за кокошка няма прошка, а за кон „няма закон“. Всъщност не е важно толкова, че един отнесе глоба, а други - дори повечето - минават между канките. А защото най-близкият до всеки лекарски кабинет пълен контейнер, от който улични кучета и котки разнасят боклуци, може да се окаже бомба със закъснител. За здравето на хората и децата им, които минават от там.

от стр. 16

фи 1-3 на чл. 4. В тази връзка, страната-членка няма право на вето, но ѝ се дава възможност да уточни и договори с Комисията списъка и типа документи, които да не бъдат разкривани, като непременно даде основателни доводи за своето възражение, в съответствие с ограниченията в чл. 4(1) до (3), на въпросния Регламент.

В заключение, институцията, пред която е направено такова възражение, трябва да се увери, че основанията са реални, и да ги цитира в решението си за отказ на информация. Това предполага задължение на институцията да изтъкне причините, посочени от страната-членка, в съответствие с член 4(1) до (3), за да аргументира решението си за отказ пред лицето, подало заявление за достъп до документ.

Решението е достъпно на страницата на Съда на Европейските общности.



Нова апаратура за Пресцентъра на Община Ямбол обеща новото ръководство на журналистите. Кабинетът бе обособен през 2007 г., точно пред стаята на специалиста „Връзки с обществеността“ на втория етаж. Пресцентърът е отворен за всички представители на регионалните и централните медии. В него е поставена старата мебелчирка от кабинета на кмета, малка масичка, бюро с компютър. Новото ръководство на общината има идеята да дообогати оборудването с телевизор, още един компютър, принтер, телефон.

Не само по време на изборите, но и в делника, в центъра се събират журналистите, за да напишат поредните си материали, да проверят информационните сайтове и електронните си пощи и най-вече, почивайки си, да обменят информация за града и региона. Само след работно време там заседават постоянните комисии към местния парламент.

ват постоянните комисии към местния парламент.

Европейската комисия публикува Доклад за прилагането на Регламент 1049/2001 за обществен достъп до документи на Европейския парламент, Съвета и Комисията през 2006 г.

Това е петият доклад, който комисията изготвя в изпълнение на чл. 17 (1) на Регламента, който гласи, че всяка институция трябва ежегодно да публикува доклад за броя на отказите за достъп до документи, причините за тези откази и броя на чувствителните документи, за които няма справка в обществения регистър. Какво показват данните от доклада:

- Регистърът на комисията включва 73 708 документа.
- Заявленията за достъп през 2006 г. са 3841 или с 445 повече от 2005 г.
- Разбивката на заявленията по категории сочи, че се е удвоил броят на заявленията относно сътрудничеството в областта на правосъдието - 40% от заявленията са свързани с конкуренцията, сътрудничество в правосъдието, околната среда, вътрешния пазар, транспорта и енергетиката.
- Увеличил се е броят на положителните отговори на заявленията. При 73,83% от всички случаи документите са представени изцяло, а частичен достъп е даден при 2,94%.
- Основните причини за отказ на документи от страна на Комисията са: защита на процеса на разследване - 21,18%, защита на процеса на вземане на решения - 17,48%, защита на търговските интереси - 16,50% (в сравнение с 14,32% през 2005 г.) и защита на личните данни - 13,59% (в сравнение с 10,61% през 2005 г.).

От цялостния анализ на доклада се вижда, че, както в предходните години, голяма част от заявленията за достъп се отнасят до информация за мониторинга на Комисията, при прилагане на общностното право.

Неправителствена организация в Украйна печели дело срещу Сметната палата

Преди една година неправителствената организация „Екологията - право на хората“ е поускала Сметната палата в Украйна да предостави информация относно проверката на разходите от гържавния бюджет за изграждането на Дунавско-Черноморския канал. Информацията е отказана и „Екология - право на хората“ започва дело. Съдебният процес е победа за достъпа в две направления, споделя адвокатът на украинското НПО Мариана Булхакова. Първоначално Търговският съд в регион Львов спира делото, като определя висока съдебна такса - в съответствие с Търговския кодекс, вместо с Кодекса на административните процедури. НПО-то обжалва това решение пред Апелативния съд, който връща делото на първа инстанция. Вторият успех на организацията е непосредствено свързан с правото да се получи доклада от проверката. Според Мариана Булхакова, трудността е била да се докаже, че решенията на Сметната палата оказват въздействие върху цялото общество, тъй като Сметната палата не е институция, принадлежаща към изпълнителната власт. Въпреки това, „Екология - право на хората“ е успяла да докаже специалния статут на Сметната палата пред съда. Институцията не е обжалвала и решението е влязло в сила.

Кампания срещу предложената от Министерството на вътрешните работи на Великобритания схема за създаване на централизирана база с личните данни на британските граждани стартира английската организация NO2ID на Европейския ден на защита на данните, 28 януари.

Схемата предвижда доброволното предоставяне на информация от паспорт, лична карта или други официални документи в „Национален идентификационен регистър“. Веднъж попаднали там обаче, данните се запазват завинаги, предупреждават от неправителствената организация, която е базирана в Лондон.

Създаването на подобни бази данни създава възможност за злоупотреби от страна на самата държава - налагане на контрол върху гражданите, както и нарушаване на личната свобода и правото им на лична неприкосновеност.

NO2ID призовават британските граждани да се противопоставят на подобна схема, като разпространиха коментари към един от разяснителните материали. Документът на английски език е достъпен тук:

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2008/EN/2-2008-29-EN-1-0.Pdf>

Редакционен екип

Александър Кашъмов, Гургана Жулева,
Дарина Палова, Диана Банчева,
Катерина Коцева, Кирил Терзийски,
Ралица Кацарска, Фани Давидова



Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

*Ако желаете да подкрепите издаването на информационния бюлетин,
може да направите това на нашите банкови сметки:
Булбанк АД - Клон Аксаков - банков код : 6217 6307 SWIFT код: BFTVBGGSF
* сметка в ЛЕВА (BGN) IBAN: BG69 BFTB 7630 1022 5620 87
* сметка в Щатски долари (USD) IBAN: BG87 BFTB 7630 1122 5918 49
* сметка в Еуро (EUR) IBAN: BG34 BFTB 7630 1422 5974 10
Вашата подкрепа ще бъде отбелязана в Интернет страницата на ПДИ!*

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.
При цитиране позоваването на източника е задължително.